

การประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่มีต่อ
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554*

The Evaluation of the fourth Students' satisfaction towards Bachelor of Arts Program,
Faculty of Archaeology, Silpakorn University, revised 2011

อรวรรณ บุญยฤทธิ์ (Orawan Boonyarith)**

ชวลิต ขาวเขียว (Chawalit Khaokhiew)***

ศศิธร ศิลป์วุฒยา (Sasithorn Sinvottaya)****

ชินาพัจน์ ศรีวิไลย์ (Shinapatch Sriwilai)*****

และ ภคมน เสี่ยงมจิตต์ (Phakamon Sangiamjit)*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร ในภาพรวมของคณะโบราณคดี โดยใช้แนวคิดการประเมินแบบ CIPP Model ของ Daniel L.Stufflebeam กลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษา จำนวน 238 คน ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 ซึ่งเป็นปีแรกที่ใช้หลักสูตรปรับปรุงนี้ และในปีการศึกษา 2557 อยู่ในชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามนักศึกษาวิชาเอกและแบบสอบถามนักศึกษาวิชาโท การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 โดย อรวรรณ บุญยฤทธิ์ และคณะ.

** รองคณบดีฝ่ายวิชาการ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ (Associate dean of academic affairs, Assistant Professor Dr., Department of Oriental Languages, Faculty of Archaeology, Silpakorn University) E-mail address : lekorw@gmail.com

*** คณบดีคณะโบราณคดี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ (Dean of Faculty of Archaeology, Assistant Professor, Department of Archaeology, Faculty of Archaeology, Silpakorn University) E-mail address : khiew10@gmail.com

**** รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา, อาจารย์ ประจำภาควิชามนุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ (Associate dean of student affairs, Lecturer, Department of Anthropology, Faculty of Archaeology, Silpakorn University) E-mail address : sasithron@msn.com

***** นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ (Educator, Practitioner Level, Faculty of Archaeology, Silpakorn University) E-mail address : nita.august@gmail.com

***** นักบริหารงานทั่วไปปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ (General Administrator Officer, Practitioner Level) Faculty of Archaeology, Silpakorn University) E-mail address : cute_wan20@hotmail.com

1. ในภาพรวม นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสาขาวิชาเอกของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554 ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาเอกและสาขาวิชาโทพบว่า นักศึกษาทั้งสาขาวิชาเอกและสาขาวิชาโทประเมินผลไปในทิศทางเดียวกัน คือมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อหลักสูตรแต่ละด้านในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านบริบท ปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ และผลผลิต สรุปได้ดังนี้

2.1 ในด้านบริบท นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือความพึงพอใจต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสัมพันธ์กับการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของหลักสูตร ในส่วนรายวิชาศึกษาทั่วไปของคณะโบราณคดี นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรายวิชาศึกษาทั่วไปของคณะในระดับมากทุกด้าน โดยด้านเนื้อหาในรายวิชามีความเหมาะสมกับหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านที่นักศึกษาแสดงความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านการช่วยพัฒนาทักษะความรู้ วิธีคิดของนักศึกษา

2.2 ในด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวม พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านคุณลักษณะของตัวนักศึกษา คือ มีความสุภาพอ่อนน้อมและมีการยาทต่อครูอาจารย์และบุคลากร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การมีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่เรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน คือ ให้คำปรึกษาทางวิชาการที่เป็นประโยชน์และเหมาะสม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การปฏิบัติต่อนักศึกษาทุกคนอย่างเสมอภาค

2.3 ในด้านกระบวนการ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของกรรมการบริหารหลักสูตร และด้านการบริหารหลักสูตร และระดับปานกลาง 1 ด้านคือสื่อวัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านคุณลักษณะของกรรมการบริหารหลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีความมุ่งมั่นที่จะบริหารงานหลักสูตรให้เรียบร้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือมีความตั้งใจพัฒนาหลักสูตร ในด้านการบริหารหลักสูตร ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการบริหารจัดการหลักสูตรของภาควิชา ในด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสะดวกและรวดเร็ว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือจำนวนห้องเรียนเพียงพอต่อความต้องการ

2.4 ในด้านผลผลิต นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านทักษะทางปัญญา

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรนี้สมควรมีการดำเนินการเรียนการสอนต่อไป โดยควรมีการปรับปรุงบางส่วนตามข้อเสนอของนักศึกษา และปรับให้เข้ากับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เพื่อให้หลักสูตรนี้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม และให้มีมาตรฐานเทียบเคียงกับหลักสูตรของสถานศึกษาอื่น

คำสำคัญ: การประเมินความพึงพอใจ การประเมินหลักสูตร คณะโบราณคดี

Abstract

This research aims to evaluate the fourth year students' satisfaction towards the Bachelor of Arts Program at the Faculty of Archaeology, Silpakorn University, (revised 2011) by using the CIPP Evaluation Model. The population used in this research is 238 fourth year students. Questionnaires for students both major subject and minor subject were used as the tool. The data were analysed by using percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and content analysis. The results of the research are as follows:

1. As a whole, the students are satisfied with the major programs of the Bachelor of Arts Curriculum with the average rate at a high level. When comparing the evaluation of major and minor students of the same subject, it was found out that the results are the same, that is, the average rate of the satisfaction of each aspect is at a high level.

2. The result of the evaluation in the aspects of Context, Input, Process and Product is as follows:

- 2.1 In the aspect of context, the average rate of satisfaction is at a high level. The item which has the highest average rate is the objective of the program relevant to the instruction and the item which has the lowest average rate is the suitability of the content of the program. In the aspect of general education courses provided by the faculty, the average satisfaction of the students is at a high level. The item which has the highest average rate is the suitability of the content with the program and the item which has the lowest average rate is that the courses help to develop the skills, knowledge and critical thinking.

- 2.2 In the aspect of Input, the average rate of satisfaction is at a high level. On the part of student's characteristics, the item which has the highest average rate is their being polite and having good manners to instructors and faculty staffs and the item which has the lowest average rate is having enough basic knowledge of the field studied. On the part of characteristics of instructors, the item which has the highest average rate is providing useful and suitable advices and the item which has the lowest average rate is treating students equally.

- 2.3 In the aspect of Process, the average rate of satisfaction is at a high level in 2 parts which are characteristics of persons in charge of the curriculum and administration of the curriculum and 1 part at an average level, which is the instructional media and learning environment. In the part of persons in charge of the curriculum, the item which has the highest average rate is the intention to administer the curriculum properly, and the item which has the lowest average rate is the will to develop the curriculum. In the aspect of administration, the item which has the highest average rate is quality assurance and the item

which has the lowest average rate is the curriculum administration of the department. In the aspect of instructional media and learning environment, the item which has the highest average rate is the convenience and rapidity of the internet connection and the item which has the lowest average rate is the amount of classroom space is insufficient for the amount of space needed.

2.4 In the aspect of Output, the average rate of satisfaction is at a high level, the same as with other aspects. The item which has the highest average rate is the interpersonal relationship and responsibility and the item which has the lowest average rate is the intellectual development.

This research indicates that the students are satisfied with the Bachelor of Arts Program at the Faculty of Archaeology, Silpakorn University, (revised 2011). As a result, this program should be further conducted on the condition that some items should be improved according to students' suggestions and be based on the Thai Qualification Framework for Higher Education (TQF: HEd) in order that the program suits the needs of learners and society, and has the same standard as programs in other institutions.

Keywords: evaluation of satisfaction, programme evaluation, faculty of archaeology

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือชี้้นำในการพัฒนาคนในชาติให้มีความเจริญทางด้านความคิด สติปัญญาเพื่อให้ก้าวทันความเจริญและความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ อันมีผลเกี่ยวเนื่องต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ที่ตรงต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ดีและมีคุณสมบัติตรงตามความคาดหวังของสังคม องค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของระบบการศึกษาคือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนแผนแม่บทที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ วิธีการหรือกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้เปรียบเสมือนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Beauchamp, 1981: 28 อ้างถึงใน มาเรียม นิลพันธุ์ 2554: 1)

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 (มคอ.) (Thai Qualification Framework for Higher Education, TQF : HEd) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาสามารถใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษานี้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ในทั้งในระดับชาติและระดับสากลนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ [Online <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed>])

รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) ได้มีการกำหนดตัวบ่งชี้ผลการดำเนินการ (Key Indicator Performance) ข้อ 11 ของหมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร ให้หลักสูตรต่างๆ ต้องดำเนินการตรวจสอบระดับความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรด้วย

คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งที่เก่าแก่ ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ.2498 และได้มีการพัฒนาหลักสูตรมาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน ในระดับปริญญาบัณฑิต คณะโบราณคดีกำลังใช้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) แล้ว ในปีการศึกษา 2557 นักศึกษาที่ใช้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 อยู่ในชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็นชั้นปีสุดท้าย คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรดำเนินการวิจัยประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร ทั้งนี้ รูปแบบที่ใช้ในการวิจัยคือ การประเมิน CIPP Model ของ Daniel L.Stufflebeam เนื่องจากการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร ร่วมกับการประเมินหลักสูตรโดยกลุ่มเป้าหมายอื่น เช่น คณาจารย์ผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย นักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 ซึ่งเป็นปีแรกที่ใช้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 จำนวน 238 คน

ตารางที่ 1 ข้อมูลจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 แยกตามสาขาวิชาเอกและสาขาวิชาโท

สาขาวิชา	จำนวนนักศึกษาวิชาเอก	จำนวนนักศึกษาวิชาโท
โบราณคดี	32 คน	5 คน
ประวัติศาสตร์ศิลปะ	41 คน	21 คน
มานุษยวิทยา	35 คน	13 คน
ภาษาไทย	55 คน	9 คน
ภาษาอังกฤษ	37 คน	79 คน
ภาษาฝรั่งเศส	38 คน	-
ประวัติศาสตร์	-	56 คน
พิพิธภัณฑ์	-	15 คน
ภาษาฮินดี	-	40 คน
รวม	238 คน	238 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านบริบทประกอบด้วย วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร และรายวิชาศึกษาทั่วไปของคณะ
- 2) ด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย คุณลักษณะของนักศึกษา และคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน
- 3) ด้านกระบวนการประกอบด้วย สื่อวัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ คุณลักษณะของกรรมการบริหารหลักสูตร การบริหารหลักสูตร ซึ่งแบ่งหัวข้อย่อยเป็น การบริหารหลักสูตรระดับคณะวิชา การบริหารจัดการหลักสูตรระดับภาควิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา และ
- 4) ด้านผลผลิตได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร หรือคุณภาพของนักศึกษาและผลการเรียนรู้ 5 ด้าน โดยการดำเนินการนี้สอดคล้องกับข้อกำหนดในตัวบ่งชี้ผลการดำเนินการ (Key Performance Indicators) ข้อ 11 ในหมวดที่ 7 การประกันคุณภาพระดับหลักสูตร ของ มคอ.2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามที่พัฒนามาจากรูปแบบการประเมิน CIPP Model ของ Daniel L.Stufflebeam 2 ฉบับคือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาเอก และ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาโท แบ่งออกเป็น

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาเอกโบราณคดี สาขาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ศิลปะ สาขาวิชาเอกมานุษยวิทยา สาขาวิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ และสาขาวิชาเอกภาษาฝรั่งเศส ที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา สาขาวิชาโทโบราณคดี สาขาวิชาโทประวัติศาสตร์ ศิลปะ สาขาวิชาโทมานุษยวิทยา สาขาวิชาโทภาษาไทย สาขาวิชาโทภาษาอังกฤษ สาขาวิชาโทประวัติศาสตร์ สาขาวิชาโทพิพิธภัณฑ์สถานศึกษา และสาขาวิชาโทภาษาอินดี ที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 ทั้งนี้ ไม่มีนักศึกษาเลือกศึกษาสาขาวิชาโทภาษาฝรั่งเศส สาขาวิชาโทภาษาบาลี สาขาวิชาโทภาษาสันสกฤต และสาขาวิชาโทภาษาเขมร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร

2. สร้างแบบสอบถาม ให้ข้อคำถามครอบคลุมประเด็นต่างๆ ของหลักสูตรที่ต้องการประเมิน โดยข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทประกอบด้วย วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร และรายวิชาศึกษาทั่วไปของคณะ ด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย คุณลักษณะของนักศึกษา และคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ด้านกระบวนการประกอบด้วย สื่อวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ คุณลักษณะของกรรมการบริหารหลักสูตร การบริหารหลักสูตร ซึ่งแบ่งหัวข้อย่อยเป็นการบริหารหลักสูตรระดับคณะวิชา การบริหารจัดการหลักสูตรระดับภาควิชา การจัดการเรียนการสอน การวัด

และประเมินผลการเรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา และ**ด้านผลผลิต** ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร หรือคุณภาพของนักศึกษาและผลการเรียนรู้ 5 ด้าน โดยแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม โดยการพิจารณาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์หรือพฤติกรรมที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาพบว่า ข้อคำถามมีค่าระหว่าง .67-1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ .50 ทุกข้อ จากนั้นจึงปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นรูปแบบการประเมินรายวิชาในหลักสูตร แล้วจึงจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

แบบสอบถามนักศึกษาวิชาเอกมี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ วิธีการเข้าศึกษาในคณะโบราณคดี สาขาวิชาโทที่นักศึกษาเลือกศึกษา การได้รับทุนการศึกษา เหตุผลที่เลือกศึกษาที่คณะโบราณคดี ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรวิชาเอก แบ่งข้อคำถามออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ **ด้านบริบท** ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร รายวิชาศึกษาทั่วไปที่นักศึกษาเรียน และรายวิชาในหลักสูตร **ด้านปัจจัยนำเข้า** ประกอบด้วย คุณลักษณะของนักศึกษา คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน **ด้านกระบวนการ** ประกอบด้วย สื่อวัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ คุณลักษณะของกรรมการบริหารหลักสูตร การบริหารหลักสูตร ซึ่งมีหัวข้อย่อยเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรระดับภาคีวิชา การบริหารหลักสูตรระดับคณะวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา และ**ด้านผลผลิต** ได้แก่ คุณภาพของนักศึกษาและผลการเรียนรู้ (ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร) ข้อคำถามตอนนี้เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงสาขาวิชาเอก

แบบสอบถามนักศึกษาวิชาโท มี 3 ตอนเช่นกัน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยข้อคำถามในแบบสอบถามนักศึกษาวิชาโท ได้แก่ สาขาวิชาเอกของนักศึกษา เหตุผลที่เลือกศึกษาสาขาวิชาโทนี้ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรวิชาโท แบ่งข้อคำถามออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ **ด้านบริบท** ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ (เฉพาะสาขาวิชาโทประวัติศาสตร์) เนื้อหาสาระของหลักสูตร และรายวิชาในหลักสูตร **ด้านปัจจัยนำเข้า** ประกอบด้วย คุณลักษณะของนักศึกษา คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน **ด้านกระบวนการ** ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร ซึ่งมีหัวข้อย่อยเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรระดับภาคีวิชา การบริหารหลักสูตรระดับคณะวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา และ**ข้อคำถามด้านผลผลิต** (ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร) ลักษณะเชิงข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อที่ให้ประเมินได้ ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตร สาขาวิชาโท มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับ ความเหมาะสมของการมีสาขาวิชาโท ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตของสาขาวิชาโท โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงสาขาวิชาโท เพิ่มเติมได้

3. เก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 จำนวน 238 คน ได้แบบสอบถามของนักศึกษาวิชาเอกกลับมาจำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 98.74 และได้แบบสอบถามของนักศึกษาวิชาโทกลับมาจำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 97.90 ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการตอบแบบสอบถามถูกนำมาวิเคราะห์ทางสถิติพื้นฐาน ส่วนข้อคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะความเรียง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554
2. สามารถนำผลการประเมินของนักศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554 ต่อไป

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากการประมวลผลแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554 มีข้อสรุปและประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา ในภาพรวมพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสาขาวิชาเอกของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554 ในด้านต่างๆ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านปัจจัย ด้านผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ด้านบริบท และด้านกระบวนการ ทั้งนี้ ผลความพึงพอใจในด้านกระบวนการ ข้อย่อยคือวัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาโทในด้านต่างๆ พบว่ามีผลไปในทำนองเดียวกับสาขาวิชาเอก

2. ผลการประเมินหลักสูตร ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการประเมินด้านบริบท ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาทุกสาขาวิชาเอกมีความพึงพอใจบริบทหลักสูตรในระดับมาก ยกเว้นนักศึกษาสาขาเอกประวัติศาสตร์ศิลปะที่พึงพอใจในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความพึงพอใจต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสัมพันธ์กับการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของหลักสูตร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหลักสูตรนี้มีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา โดยบัณฑิตที่จบในสาขาวิชานั้นๆ นักศึกษารุ่นก่อนหน้า อาจารย์ในหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิ ช่วยประเมินและแสดงความคิดเห็นตามช่วงเวลาที่มีการประเมินหลักสูตร โดยหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554 นี้มีการพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบ มคอ.2 (รายละเอียดของหลักสูตร) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF: HEd) พ.ศ.2552 ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล (กระทรวงศึกษาธิการ [Online <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed>]) และได้ผ่านการรับรองการเปิดสอนจาก สกอ. เรียบร้อยแล้ว จึงเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตในแต่ละสาขาวิชา และจัดการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น หลักสูตร

ที่มีการพัฒนา ปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาจึงน่าจะตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ดี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของภัทรพล มหาพันธ์ (2011: 268) ในการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาลดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่พบว่า โดยภาพรวมด้านเนื้อหาของหลักสูตรได้รับการประเมินในระดับมาก

นอกจากนี้ ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ต่างจากผลงานวิจัยที่ ฉวีวรรณ หลิมวัฒนา (2546) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคาดหวังของนักศึกษาและสภาพที่เป็นจริงตามการรับรู้ของนักศึกษาต่อการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2546” และพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาเอกมานุษยวิทยา คณะโบราณคดี ประเมินหลักสูตรในระดับปานกลาง การที่ผลประเมินด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของแต่ละสาขาวิชาเอกมีการจัดทำให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของสาขาวิชาอย่างชัดเจน ซึ่งบางสาขาวิชา เช่น สาขาวิชาเอกโบราณคดี และสาขาวิชาเอกประวัติศาสตร์ศิลปะถือเป็นสาขาวิชาเอกที่ในประเทศไทยมีการเรียนการสอนเฉพาะในคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากรเท่านั้น นอกจากนี้ สาขาวิชาเอกภาษาไทยก็มีรายวิชาการอ่านจารึกและเอกสารโบราณ ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ของสาขาเอกวิชาภาษาไทย คณะโบราณคดี และเป็นความโดดเด่นของสาขาวิชานี้

ในส่วนโครงสร้างของหลักสูตร พบว่า นักศึกษาจำนวนหนึ่งเสนอการปรับแก้จำนวนหน่วยกิตของสาขาวิชาโท แต่จำนวนหน่วยกิตที่นักศึกษาเสนอนั้นไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ นักศึกษาจำนวนหนึ่งเห็นควรลดจำนวนหน่วยกิตในสาขาวิชาเอกหรือสาขาวิชาโท เพื่อจะได้เรียนรายวิชาเลือกเสรีมากขึ้น แต่ นักศึกษาอีกจำนวนหนึ่งเห็นว่าควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของสาขาวิชาเอกหรือสาขาวิชาโท เพื่อให้ได้เรียนรายวิชาต่างๆ เพิ่มมากขึ้น คณะผู้วิจัยสังเกตว่าข้อเสนอของนักศึกษาขึ้นอยู่กับความชอบหรือไม่ชอบสาขาวิชาเอกหรือโท ที่นักศึกษาศึกษา และขึ้นอยู่กับความสนใจในสาขาวิชา หากนักศึกษาสนใจมาก ก็อยากให้มีจำนวนหน่วยกิตในสาขาวิชานั้นๆ มากขึ้น เช่น นักศึกษาสาขาวิชาโทภาษาอินดีเสนอให้เพิ่มหน่วยกิตในสาขาวิชาโทเป็น 45 หน่วยกิต ซึ่งหากพิจารณาจากเกณฑ์ที่ สกอ. กำหนดจำนวนหน่วยกิตของสาขาวิชาโทไว้เพียงไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต นั้น เห็นได้ว่าจำนวนหน่วยกิตที่นักศึกษาเสนอมากกว่าจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำที่ สกอ. กำหนดไว้มาก และเกือบเทียบเท่ากับจำนวนหน่วยกิตของสาขาวิชาเอก ซึ่งไม่สามารถทำได้ หรือมีฉะนั้น คณะควรปรับโครงสร้างหลักสูตรให้มีสองสาขาวิชาเอก

การที่นักศึกษามีความเห็นว่างบางรายวิชาของสาขาวิชาเอกและสาขาวิชาโท มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน บางรายวิชาเน้นทฤษฎีมากเกินไปนั้น อาจเป็นเพราะการสร้างรายวิชาในหลักสูตรนี้ไม่ได้สร้างแต่รายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมเท่านั้น แต่มีการพิจารณาสร้างรายวิชาที่จำเป็นต่อการสร้างเสริมความรู้ให้กับนักศึกษาในแต่ละสาขาคด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ธารง บัวศรี (2532: 8 - 12) เสนอว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นผลรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากการเรียนจบหลักสูตร ดังนั้น เนื้อหาของหลักสูตรจึงไม่เพียงแต่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม ทว่าจำเป็นต้องสร้างเสริมความรู้ที่จำเป็นต่อผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ บางสาขาวิชา เช่นสาขาวิชาเอกภาษาไทยจำเป็นต้องมีเนื้อหาวิชาที่สัมพันธ์กับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี (มคอ.1) สาขาวิชาภาษาไทย พ.ศ.2554 (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย พ.ศ.2554: 4) ที่กำหนดให้

หลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีรายวิชาบางรายวิชาด้วย ไม่ใช่สามารถกำหนดตามความต้องการของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว

2.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาทุกสาขาวิชาเอกมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยในด้านคุณลักษณะของตัวนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีความสุภาพอ่อนน้อม และมีมารยาทต่อครูอาจารย์และบุคลากร และการที่นักศึกษาประเมิน การมีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะนักศึกษาสาขาวิชาเอกและสาขาวิชาโทต่างๆ ต้องมาเรียนรายวิชาทางด้านทฤษฎีหรือหลักการเฉพาะสาขาวิชา หรือเริ่มเรียนภาษาใหม่ เช่น ภาษาฮินดี ในสาขาวิชาโทภาษาฮินดี ซึ่งไม่ได้มีการเรียนการสอนโดยตรงในระดับมัธยมศึกษา

ในด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ให้คำปรึกษาทางวิชาการที่เป็นประโยชน์และเหมาะสม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การปฏิบัติต่อนักศึกษาทุกคนอย่างเสมอภาค ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับที่ ฉวีวรรณ หลิมวัฒนา (2546) ได้ศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาและสภาพที่เป็นจริงตามการรับรู้ของนักศึกษาต่อการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2546 ที่พบว่านักศึกษาประเมินผลด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนทุกสาขาวิชาเอกอยู่ในระดับมาก ยกเว้นสาขาวิชาเอกมานุษยวิทยาที่ผลประเมินด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาข้อคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาเอกมานุษยวิทยาที่เสนอเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน ยังพบว่านักศึกษามีความชื่นชมอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาที่ทุ่มเทสอน มีความเข้าใจนักศึกษา ให้คำแนะนำและคำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ และให้โอกาสนักศึกษาอย่างเท่าเทียม ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชามานุษยวิทยาในระดับมาก เช่นเดียวกับคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาอื่น

2.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของกรรมการบริหารหลักสูตร และด้านการบริหารหลักสูตร และระดับปานกลาง คือ สื่อวัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ในข้อย่อยของด้านคุณลักษณะของกรรมการบริหารหลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความมุ่งมั่นที่จะบริหารงานหลักสูตรให้เรียบร้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีความตั้งใจพัฒนาหลักสูตร ในด้านการบริหารหลักสูตร ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรของภาควิชา การที่นักศึกษาประเมินด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษายอมรับคุณภาพของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 นี้ ซึ่งสัมพันธ์กับการที่ทุกสาขาวิชาในหลักสูตรนี้ผ่านการรับรองจาก สกอ. แล้ว

ทั้งนี้ผลการประเมินของนักศึกษาในประเด็น จำนวนห้องเรียนเพียงพอต่อความต้องการ ในด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง สอดคล้องกับปัญหาที่นักศึกษาเสนอเกี่ยวกับการจัดตารางเรียน และการเปิดสอนรายวิชาให้ครบตามหลักสูตร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉวีวรรณ หลิมวัฒนา (2546) ที่พบว่านักศึกษาประเมินด้านสถานที่และอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ในระดับปานกลางเช่นกัน รวมทั้งสอดคล้องกับ นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ในด้านการจัดการเรียนการสอน/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ เนื่องจากอาคารคณะโบราณคดีมีข้อจำกัดทางกายภาพคือเป็นอาคารขนาดเล็ก ไม่สัมพันธ์กับจำนวนนักศึกษา การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการ

สอน คือ ให้นักศึกษาเลือกรายวิชาที่ตนสนใจศึกษาด้วย อาจมีผลทำให้จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอต่อรายวิชาที่เปิดสอน แต่หากคณาจารย์และนักศึกษาคณะโบราณคดียอมรับบางรายวิชาไปเรียนที่อาคารศูนย์สันสกฤตศึกษา ซึ่งเป็นอาคารในสังกัดของคณะโบราณคดีและใช้งานอาคารศูนย์สันสกฤตศึกษาอย่างเต็มที่ การขาดแคลนห้องเรียนในอาคารคณะโบราณคดีน่าจะลดลง และสามารถเปิดรายวิชาต่างๆ เพิ่มขึ้นตามที่นักศึกษาต้องการ อีกประการหนึ่ง สาขาวิชาต่างๆ อาจแก้ปัญหาที่นักศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนได้โดยสอบถามความสนใจของนักศึกษาก่อนที่จะเปิดรายวิชาเลือกให้นักศึกษา

2.4 ผลการประเมินด้านผลผลิต คือผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านทักษะทางปัญญา การที่นักศึกษาประเมินผลด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบให้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะนักศึกษาคณะโบราณคดีมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างที่-น้องรหัส นักศึกษามีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ได้ปล่อยให้เพื่อนนักศึกษาต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแต่เพียงคนเดียว อีกทั้งหลายรายวิชามีการออกภาคสนาม นักศึกษาจำเป็นต้องรู้จักปรับตัวให้ตนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและมีความรับผิดชอบ ไม่สร้างภาระให้แก่เพื่อนนักศึกษาและอาจารย์

3. ผลการศึกษาข้อคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่แสดงข้อคิดเห็นที่พึงพอใจต่อหลักสูตร เช่น นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสาขาวิชาเอกโบราณคดี เนื่องจากเป็นวิชาที่มีความน่าสนใจ มีเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เป็นพื้นฐานที่ดีในการประกอบวิชาชีพ สามารถบูรณาการความรู้จากต่างสาขาวิชาได้ดี รายวิชาในหลักสูตรหลากหลาย นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสาขาวิชาเอกประวัติศาสตร์ศิลปะ เนื่องจากหลักสูตรช่วยปูพื้นฐานให้ผู้เรียนได้ต่อยอดไปในระดับต่อไป มีการสอนที่เน้นให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐานแต่ยังไม่กระตุ้นให้เกิดการคิด วิเคราะห์ ต่อยอดความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันเท่าที่ควร และผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรสอดคล้องกับสิ่งที่เรียน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสาขาวิชาเอกมานุษยวิทยาเนื่องจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมผู้เรียนให้มีคุณสมบัติที่ตอบสนองต่อสังคมวงกว้างได้อย่างเหมาะสม เนื้อหาในแต่ละรายวิชา มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และเป็นพื้นฐานสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นศึกษาค้นคว้าตามศักยภาพของผู้เรียน ไม่กดดันจนเกินไป และมีความน่าสนใจเท่ากันต่อสภาวะสังคมปัจจุบัน ช่วยให้กระบวนการความคิดที่ดีขึ้น สามารถจัดระบบแบบแผน และวิเคราะห์ได้ดีมากขึ้น นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสาขาวิชาเอกภาษาไทย เนื่องจากมีการปูพื้นฐานให้นักศึกษาเข้าใจในรายวิชาได้เป็นอย่างดี อาจารย์ที่เป็นกรรมการหลักสูตรทุ่มเทให้กับคณะมาก จนนักศึกษาสามารถรับรู้ได้ และรายวิชาในหลักสูตรเป็นรายวิชาที่เจาะลึกมากกว่าในมหาวิทยาลัยอื่นๆ เช่น ภาษาบาลี และภาษาถิ่นต่างๆ ฯลฯ จึงทำให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถ และเข้าใจรายวิชานั้นๆ มากยิ่งขึ้น นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ เนื่องจากรายวิชาที่มีประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสาขาวิชาเอกภาษาฝรั่งเศสเนื่องจากหลักสูตรมีความเหมาะสมดี และมีความน่าพึงพอใจ ช่วยให้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมฝรั่งเศสมีมากขึ้น สามารถถ่ายทอดได้ แต่การนำไปใช้ดำเนินชีวิตยังต้องมีการฝึกฝนต่อไป

ปัญหาและข้อเสนอแนะจากนักศึกษาทั้งสาขาวิชาเอกและสาขาวิชาโท สามารถแยกเป็นด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ ดังนี้

3.1 ด้านบริบท พบว่า ในภาพรวม นักศึกษาต้องการให้เปิดรายวิชาที่มีในหลักสูตรให้ครบทุก รายวิชา เพื่อให้มีรายวิชาเลือกศึกษามากขึ้น โดยมีการเสนอให้เปิดสอนบางรายวิชาทั้งภาคการศึกษาต้นและ ปลาย และภาคการศึกษาฤดูร้อน โดยนักศึกษาวิชาโทมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ตนเองไม่สามารถเลือกเรียนบาง รายวิชาที่ตนสนใจในสาขาวิชาโทได้ ควรมีการปรับปรุงตารางสอนไม่ให้รายวิชาในสาขาวิชาเอกและสาขาวิชาเอก โทที่นักศึกษาเรียนซ้ำซ้อนกัน ทำให้นักศึกษาไม่สามารถลงทะเบียนรายวิชาที่ต้องการได้ ทั้งนี้เป็นเพราะข้อจำกัด ของอาคารคณะโบราณคดีที่มีขนาดเล็ก มีอาจารย์ลาศึกษาต่อหลายท่าน จึงไม่อาจเปิดการเปิดสอนทุกรายวิชาใน หลักสูตรได้ ส่วนการจัดตารางสอน พบว่านักศึกษาวิชาเอกหนึ่ง เลือกศึกษาสาขาวิชาโท 5 - 7 สาขา และบางครั้ง มีนักศึกษาในสาขาวิชาเอกหนึ่งเพียงคนเดียวที่เลือกสาขาวิชาโทหนึ่งสาขา การจัดตารางสอนเพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน จึงเป็นไปได้ยากมาก อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการจัดตารางสอน – ตารางสอบของคณะโบราณคดีในแต่ละปี การศึกษา ก็มีการประชุมหารือกัน และพยายามแก้ปัญหาเรื่องนี้เป็นอย่างดีที่สุด

นอกจากนี้ นักศึกษายังต้องการให้มีจำนวนอาจารย์ผู้สอนมากขึ้น ปัญหานี้อาจเกิดจากการที่ ขณะนี้มีอาจารย์ในคณะหลายท่านลาศึกษาต่อ ทั้งในแบบการลาศึกษาต่อเต็มตัวและลาบางส่วน จึงไม่อาจเปิด สอนรายวิชาต่างๆ ที่นักศึกษาต้องการได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม แต่ละหลักสูตรของคณะโบราณคดีก็มีจำนวน อาจารย์ประจำหลักสูตรที่คอยดูแลการบริหารงานหลักสูตรครบตามจำนวนที่ สกอ.

3.2 ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า เนื่องนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาเอกแสดงความคิดเห็นเฉพาะสาขา เช่น นักศึกษาสาขาวิชาเอกประวัติศาสตร์ศิลปะ เห็นว่าพฤติกรรมแสดงออกของนักศึกษาในห้องเรียน เช่น การแสดงความสนใจ อาจขึ้นอยู่กับความชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบในเนื้อหาสาระของรายวิชานั้นๆ และอาจารย์ ผู้สอนบางท่านไม่เต็มใจให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา นักศึกษาสาขาวิชาเอกภาษาฝรั่งเศสเห็นว่านักศึกษาบางคนมี ทักษะที่ไม่ดีต่ออาจารย์ผู้สอน ในด้านคุณธรรมและจริยธรรม นักศึกษาบางคนไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นใน การทำข้อสอบ นักศึกษาสาขาวิชาโทภาษาอังกฤษเห็นว่าผู้สอนตั้งความคาดหวังจากนักศึกษาวิชาโทภาษาอังกฤษ ต่ำกว่าที่คาดหวังจากนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ส่วนนักศึกษาวิชาโทภาษาอินดีเห็นว่านักศึกษามีพฤติกรรม การเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่เข้าเรียนตามเวลาที่กำหนด คุยเสียงดังในห้องเรียน ในเรื่องพฤติกรรมของ นักศึกษานี้ แต่ละสาขาวิชาควรนำไปทำความเข้าใจกับนักศึกษาและมีการดูแลให้นักศึกษาปรับพฤติกรรมของ ตนเองต่อไป

3.3 ด้านกระบวนการ พบว่านักศึกษาคณะโบราณคดีแสดงความคิดเห็นในภาพรวมให้มีการ ปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ปรับปรุงห้องเรียนและห้องสุขา และจัดหาที่นั่งทำงานและ ที่พักผ่อนให้นักศึกษา ในเรื่องนี้ มหาวิทยาลัยศิลปากร ว่างท่าพระมีกำหนดการปรับปรุงภูมิทัศน์ของ ว่างท่าพระในช่วงปีงบประมาณ 2559 – 2561 ซึ่งกำหนดการปรับปรุงภูมิทัศน์อาคารคณะโบราณคดีอยู่ในช่วง ปีงบประมาณ 2560 คณะผู้บริหารคณะโบราณคดีหวังว่าหลังจากการปรับปรุงภูมิทัศน์อาคารแล้วเสร็จ ปัญหาวัสดุ อุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนจะดีขึ้น และหากอาจารย์และนักศึกษาเสียสละเดินทางไปใช้อาคารศูนย์ สันสกฤตศึกษาให้มากขึ้น ปัญหาด้านห้องเรียน ที่นั่งทำงานของนักศึกษาจะลดน้อยลง

โดยสรุป ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2554 ดังนั้น หลักสูตรนี้สมควรมีการดำเนินการเรียนการสอนต่อไป โดยควรมีการปรับปรุงบางส่วนตามข้อเสนอของนักศึกษา และปรับให้เข้ากับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เพื่อให้หลักสูตรนี้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม และให้มีมาตรฐานเทียบเคียงกับหลักสูตรของสถานศึกษาอื่น นอกจากนี้ ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่านักศึกษาเห็นควรให้คงสาขาวิชาโทในหลักสูตร เนื่องจากความรู้จากสาขาวิชาโทช่วยเอื้อต่อการเรียนสาขาวิชาเอก และบางสาขาวิชาเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า ในด้านบริบท ควรมีการปรับเนื้อหาสาระบางรายวิชาที่ซ้ำซ้อนกัน กล่าวคือ ควรมีการบูรณาการรายวิชาที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกันให้เป็นรายวิชาเดียวกัน และปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เช่น ควรจัดกิจกรรมเสริมทักษะทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เรื่องนี้เป็นเรื่องที่แต่ละสาขาวิชาควรพิจารณาปรับเพื่อให้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับปรับปรุงต่อไป จะมีเนื้อหารายวิชาที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมมากขึ้น

2. ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยรวมด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง คณะควรขยายห้องเรียนไปที่อาคารศูนย์สันกฤตศึกษา ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากคณาจารย์และนักศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการเก็บข้อมูลทางระบบออนไลน์ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ควรเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษากับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน เพื่อนำผลการเปรียบเทียบไปใช้ในการประเมินหลักสูตรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ.2552. เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก

<http://www.mus.go.th/users/tqf,hed>

(2554) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย พ.ศ.2554.

เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.mus.go.th/users/tqf,hed>

งานการศึกษา คณะโบราณคดี. (2554). หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ: ศักดาโสภาคการพิมพ์.

- ฉวีวรรณ หลิมวัฒนา. (2546). การศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาและสภาพที่เป็นจริงตามการรับรู้ของ
นักศึกษาต่อการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี พ.ศ.2546. คณะโบราณคดี
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เทพนม เมืองแมน และสวีน สุวรรณ. (2540). พฤติกรรมองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- ณรงค์ศักดิ์ ธรรมโชติ, อัญชลี จินดาภิ และ มะลิวัลย์ เทวชัยภูมิ. (2558). รายงานวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของ
นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร ปี 2553 ของคณะวิศวกรรมศาสตร์และ
สถาปัตยกรรมศาสตร์. เข้าถึงเมื่อ 23 มกราคม 2558 เข้าถึงได้จาก
<http://ir.rmuti.ac.th/xmlui/handle/123456789/371>
- ภัทรพล มหาจันทร์. (2011) “การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาตลอดชีวิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร” Veridian E-Journal, SU Vol.4 No. 2 September – December 2011,
p. 263 – 272.
- ภาศิริ เขตปิยรัตน์ และสินีนารถ วิกรมประสิทธิ์. (2554). “รายงานการวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อ
หลักสูตรบริหารธุรกิจ (4 ปี) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา
2553.” คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2553). “การประเมินหลักสูตรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบ โดยใช้รูปแบบ CIPP
Model.” ใน คู่มือการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา, 30 - 35. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- (2557). วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8 นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการ
สอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. กรุงเทพมหานคร: นานมี
บุ๊คพับลิเคชั่น จำกัด.
- วัฒนา เพ็ชรวงศ์. (2542). “พฤติกรรมและความพึงพอใจของประชากรที่มีต่อการใช้บริการ.” วิทยานิพนธ์
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
กรุงเทพมหานคร.
- สมชาย บุญสุน. (2554). “ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ คงเทียน และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2542). การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์,
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สายชนม์ สัจจานิตย์ และคณะ. (2549). “รายงานวิจัยการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต พ.ศ.2545
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.” คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **การปฏิรูปหลักสูตรตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิชย์.
อนันต์ ศรีโสภณ. (2522). **ทฤษฎีการวัดและการทดสอบ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
หน่วยบริหารงานวิจัย และหน่วยทะเบียนและประมวลผล. (2550). **สรุปผลการประเมินหลักสูตร โดยอาจารย์
และนักศึกษา ปีการศึกษา 2547 คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. เข้าถึงเมื่อ 17 กันยายน
2557. เข้าถึงได้จาก [http://www.finearts.cmu.ac.th/thai/research/download/
pdf/research48/activity47_9.pdf](http://www.finearts.cmu.ac.th/thai/research/download/pdf/research48/activity47_9.pdf)

ภาษาต่างประเทศ

- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: Mcgraw Hill Book Company.
Stufflebeam, Daniel L. et al. (1971). **Education Evaluation and Decision Making**. Itasca: Illinois:
Peacock Publisher.